

Лине Холм и Стине Болтер

**ГРОБ БЕЗ ИМЕ**



Лине Холм и Стине Болтер

# ГРОБ БЕЗ ИМЕ

Превела от датски: *Ева Кънева*

**ИМАС**

София

Line Holm & Stine Bolther

**LOVLØS**

© Line Holm og Stine Bolther og JP/Politikens Hus A/S 2022

---

*Лине Холм и Стине Болтер*

ГРОБ БЕЗ ИМЕ

Превод от датски: Ева Кънева

Оформление на корицата: Живко Петров

© ИК „ЕМАС“, 2023

---

**Всички права запазени!**

Май 2021



*Мое малко съкровище,*

*Последното ми писмо съществува само тук. Думите се въртят вихрено в главата ми и ожесточено ме дърпат, а аз се препъвам, крачейки слепешком по торфа между дънерите.*

*Зимният мраз ме раздира. Реже босите ми стъпала. Мъглата влажнее по голите ми ръце. Роклята ми натезжава от пропилата се в нея влага.*

*Мъжете имат студени очи, втренчени погледи, корави сърца.*

*Усецам допира на студен метал в тила ми.*

*След малко ще съм мъртва.*

*Не успях да сдържа обещанието си към теб.*

*Един ден може би ще разбереш. Съдният ден не е в края на живота. Съдният ден е сега. Всеки ден. Всеки един човешки живот е в твоите ръце.*

*Сега ролите са разменени. Трябва ти да ме намериш. Знай, че моята любов ще те чака точно тук, винаги.*

*Намери ме.*





Той тичаше. От дете не помнеше да е тичал толкова бързо. По-бързо, отколкото тялото му можеше да понесе.

Паднеше ли, тежкò му. Нямаше да успее да се изправи сам в този идиотски костюм. Подобно на ларва, дълга метър и осемдесет, щеше да лежи и да размахва безпомощно ръце и крака – сразен, проснат на земята – и да изпитва унижение заради зловонието.

Затова тичаше. Бягаше от влажния мирис на разложение и смърт, който изпълваше дробовете му и нахлуваше в мозъка. Тичаше, обзет от паника, и същевременно си даваше сметка каква гледка представлява. В белите си одежди и с кислородната бутилка на гърба сигурно приличаше на емблематичното надуваемо човече, рекламна фигура на „Мишлен“. Бягаше от гробовете и от контейнерите със слузести останки от плът и кости, оплетени в кичури козина; от изненадващо многото непокътнати глави на норки с празни очни кухни; от багерите, от препълнените цистерни за изпомпване на отпадъчни води; от колегите, които за миг прекъснаха усилената си работа и го проследиха с поглед.

Сладникавото зловоние не би трябвало да го изненадва. Смрадта се стелеше над целия район. На няколко километра от тук, чак в Холстербру, хората се

оплаквах, че им иде да повърнат, когато си отворят прозорците. От началото на разкопките домакините се предупреждаваха една друга да не простират прането навън, учениците отказваха да излизат в двора през междучасията, а бебетата спяха следобедния си сън вкъщи. Всички проклинаха „ония“, дето се намираха на безопасно разстояние – правителството, полицията, властите, министерството на здравеопазването, изобщо всички, отговорни за решенията, довели до тази свинщина. Хората се надяваха да задуха силен вятър и да отнесе непоносимата миризма. И някой да внесе свеж полъх в политиката.

През годините беше видял доста. Затлачени канализационни шахти, изтичане на токсични вещества... Беше участвал в почистването на какви ли не гадости. С такова чудо обаче се сблъскваше за пръв път. Разложението сякаш го изненада в гръб. Представи си го като жълтозелен газ, който пъпли нагоре по гръбнака му, плъзва по раменете и после се наслоява по лигавицата в носа и устата. Уж уверяваха, че не било опасно, но те разправяха така и за коронавируса, а пък виж какво стана. Освен това, предвид възрастта му и начина му на живот, нищо чудно да го вкара в гроба газ, сравнително безвреден за другите.

Как, по дяволите, миризмата бе проникнала в костюма му?

Той се потупа по ръцете, по задника, по краката. Направи непохватен опит да завърти главата си в пластмасовата каска и да надникне над дясното си рамо. Това означаваше да разкърши тялото си в пози, напълно несвойствени за него през последните двайсет години. А, да, ето... По дяволите. Предпазният костюм се бе скъсал отзад, над дясното му бедро. Цепката беше около три, максимум четири сантиметра, но и те стигаха.

Сигурно го е разпрал, докато преди девет-десет минути слизаше от багера. Дупката изглеждаше предостатъчна, в костюма да нахлуят зловонните газове от милионите разлагащи се норки.

Добра се до брега на езерото с чувството, че е пробягал половин маратон. Всъщност бяха не повече от триста-четирисотин метра, но от вътрешната страна на костюма му се бе образувал конденз, езерото лежеше пред него като непреодолимо препятствие, а физическата му форма беше каквато може да се очаква от мъж на средна възраст, който пуши по двайсет цигари на ден и яде сметанов сос на корем. С две думи, силите му го бяха напуснали.

Наведе се напред, опря ръка на бедрото си, притисна маската плътно към лицето си и жадно вдиша въздуха от кислородната бутилка. *Спокоооооино*, повтаряше си наум. Газовете, смрадта и разложението не могат да проникнат през маската, стига тя да приляга плътно към лицето.

Свлече се на колене и докато се опитваше да укроти дишането си, се взираше в разкопаните гробове на норките и в бръмчащите машини. Почасовите работници, включително и той, заслужаваха медал. Той обаче знаеше отлично, че на никой политик, на никой властимащ не му пука за обикновените хора, когато разпорежда да заметат гафовете му под килима.

През есента коронавирусаът започна да се разпространява неконтролируемо във фермите за норки в страната и властта разпорежи животните да бъдат умъртвени в спешен порядък. Откъде на някой чантаджия му хрумна идеята да загроби тук четири милиона норки, оставаше неизвестно, какъвто, впрочем, беше произходът и на куп други чиновнически решения. Само няколко седмици по-късно експерти алармираха, че при раз-

лагането на животинските трупове се отделят фосфор и азот, които могат да замърсят езерото, намиращо се в защитен район.

Точно по тази причина той беше тук. Затова ги извикаха – него и колегите му. Черноработниците, черногледците, свикнали да тънат до гуша в мръсотия, докато всички останали отвърщат погнушено поглед.

Имаше се за обръгнал. Но това... По дяволите, беше прекалено отвратително. Планът предвиждаше да ексхумират избитите норки и после да ги изгорят в екарисаж, ала никой не ги предупреди, че труповете все още не са разложени до скелети, а представляват лигава пихтиеста маса. Блато от гнилоч.

Той изсумтя, завъртя се и се загледа в езерото, заобиколено от вечнозелени дървета, които се отразяваха в небесносинята му повърхност. На половин метър от пластмасовия визьор на каската, който ограничаваше зрителното му поле, прелетя водно конче. Веднъж внуците му казаха, че водните кончета съществували на Земята още преди появата на динозаврите. И сега му се стори, че водното конче го гледа присмехулно – него, неспособната да оцелее какавида, нахлула в неговата територия.

Замахна да прогони насекомото, седна на насипа край брега и отпусна крака над водата. Все едно седеше върху стол – нито прекалено твърд, нито мокър. Ех, да имаше сега една цигарка и една биричка.

Ликвидирането на цялата популация на норките беше незаконно. А загробването им тук, на това място – проява на върховна глупост. Нима никой от високоставените дами и господа вече не уважаваха доброто старо благоприличие? А здравето на обикновените простосмъртни?

„Ще бдя над благото на Дания“ – кълнеше се Трулс

Майдинг по време на предизборната кампания през есента.

Ще бди – грънци!

Е, ако беше напълно честен, и той като повечето датчани видя светлина в тунела, когато Майдинг, фермерски син с натраплив бял кичур над челото, дойде на власт. Но и неговата харизма се изчерпи. На хората им омръзва да гледат как едни и същи лица се появяват по телевизора, както на човек му втръсва от соса с уиски в местния ресторант и от съпругата му. Скандалът с децата бежанци през 2020 година удари по рейтинга на Майдинг. Дори човек да не е пръв фен на мигрантите, не можеше да не се възмути, когато две клетки деца едва не загинаха от ръцете на системата. И позорната страница с насилствено изселените гренландчета... Всъщност той се отказа да следи цялата сага и не се задълбочи, за да разбере кой е крив и кой е прав, но явно министър-председателят не беше света вода ненапита, щом едва не го застреляха. Гледа покушението на живо по телевизията, докато пиеше следобедното си кафе. Майдинг оцеля, но неговият пиар – отдавна му бе забравил името – отнесе куршума и загина. После в продължение на няколко месеца скандали разтърсваха „Кристиансбор“.

Кризата с коронавируса засенчи политическите трусове. Майдинг прекара страната през първата ковид вълна. В началото на есента – тогава пандемията временно беше затихнала – го преизбраха. Втората ковид вълна обаче удари Дания по-тежко и разклати политическите му позиции.

Вече не можеш да вярваш почти на никого. В днешно време всички нехаят за избиратели като него, обикновения работник, въпреки че именно те крепят обществото в кризисни времена. За какво са ти телевизионен водещ, брокер на недвижими имоти или обществен анализатор,

когато страната преживява вълна от кризи? Онези там не ти вършат никаква работа. Те са малцинство и въпреки това вземат всички важни решения – политиците, костюмарите и самопровъзгласилите се за медийни звезди. А с всеки изминал ден богатите стават все по-богати, независимо че перат пари и укриват данъци.

Тези хора изкараха цялата пандемия в летните си вили, мрънкайки, че не могат да отидат на купон или на ски, докато работещите ставаха рано, приготвяха си сандвич за през деня, слагаха си предпазна маска, караха децата до училище, през две седмици ходеха да им бъркат с клечка в мозъка и не спираха да теглят каиша. Той – също. Иначе някой поляк или робот щеше да му вземе работата.

Но да не би някой политик да се вълнува от това?

Никой. С изключение може би само на Катя Кларгор. Или просто Катя, както я наричаха в родния ѝ край. Тя имаше волята да промени нещата. И хич не си поплюваше. Не само разбираше хората като него, но говореше така, че те да я разбират.

Катя беше сред общо четиримата депутати, избрани от нова, дясноориентирана партия. Обикновено не канят такива формации в управлението, но Майдинг се нуждаеше от подкрепата на четиримата депутати, за да сформира мнозинство в парламента и далновидно назначи младата Катя Кларгор на ключовия пост министър на правосъдието. Още по време на предизборната кампания тя обещавахе „повече законност и ред“. Чужденците без разрешително за пребиваване ще бъдат депортирани, престъпниците – изпратени зад решетките, а нахалните деца – превъзпитани. Кларгор обещавахе да увеличи полицейското присъствие по границата и по улиците, особено в отдалечените райони, където през уикендите и по празниците бандитите

си разиграват коня. Пое и ангажимент да настоява да бъдат увеличени наказанията, най-вече за тежки престъпления като шофиране с превишена скорост, убийство, педофилия и изнасилване.

Призоваваше да се действа с твърда ръка.

В таблоидите и в социалните мрежи Кларгор нашумя като Катя Резултата, защото успя да прокара редица затягания на закона. Опозицията, естествено, нададе вой. Обвиниха Кларгор в евтин популизъм, но според него, обикновения работник, Катя беше свястно момиче. На всичкото отгоре хубавица. А това никога не е излишно.

Несъмнено Катя Кларгор искаше да прави нещата *по-различно*. Да въведе ред, да разчисти политическото тресавище в „Кристиансборг“. Човек, като гледа на какво е заприличал Парламентът, му идва да го запали и да гледа как гори...

Някой го чукна по рамото. Той се сепна и подскочи. Залитна настрани и с тежката кислородна бутилка на гърба се свлече по наклона. Пльосна по корем. Гумените му ботуши нагазиха в езерото, а каската се заби в пръстта. Майчице, колко унижително.

Повдигна глава и погледна с усилие. Кой го беше стреснал така? Ама разбира се. Кой друг освен два пъти по-младия му колега, назначен за ръководител на екипа. Неизменно подхождаше към задачите с въодушевление, което вбесяваше по-възрастните в службата. Толкова ведрост лази по нервите. И направо ти скапва настроението.

– Да не ти прилоша? – попита младият мъж зад маската. Гласът му звучеше като на дете, което говори в бутилка.

– Костюмът ми се скъса – изпуктя той в отговор и посочи задната част на бедрото си.

– На задника ли? – Младият мъж му протегна ръка, за да му помогне да се изправи.

Той се престори, че не е забелязал нито протегнатата ръка, нито опита му да се пошегува. Опря ръце о склона и опита да се изправи, но краката му се подхлъзнаха във водата и се наложи да се надупи в меко казано нелепа поза, докато се мъчеше да се задържи.

С дясната си ръка докопа корен, щръкнал от пръст-та, изпъшка и опита да се надигне. Вместо това, за свой ужас, изтръгна корена. С шумно „хрмпф“ залитна назад и цопна, а задникът му потъна на трийсет сантиметра във водата.

Погледна корена в ръката си и малкото свлачище, предизвикано от недодялания му опит да се изправи. Коренът изглеждаше странно.

– И това ли е от животно? – попита младият му колега, надвесен и любопитно втренчен в сивобелия предмет в ръката му.

Очевидно не беше корен. Беше кост.

– Тук няма заровени норки, нали? – Младият колега звучеше замислен.

Той не отговори. Въпросът беше излишен. Водата от езерото намери дупката в костюма, започна да се процежда вътре и довърши един във всяко отношение от-вратителен ден.

Това в ръката му... никога не е било норка.



# ПЪРВА ЧАСТ

29 юли – 8 август 2021



Нагазила във водата до колене, Мария Юст стоеше с лице към морето. За миг затвори очи. Благотворен бриз развяваше рижите ѝ къдрици и пращаше малки хладни вълни към коленете ѝ. Тригодишната ѝ племенница я държеше за ръка и пищеше от възторг.

На хоризонта плаваха два контейнеровоза. Приличаха на миниатюрни макети. Като дете Мария си мечтаеше да отплава с някой като тях, да замине далеч от това обрулено от ветровете място в покрайнините на картата на Дания, където смъртта на баща ѝ, удавил се в морето, и отчаянието на майка ѝ, останала вдовица, бяха отровили юношеските ѝ години.

– Лельо – повика я другото дете – момченце, но тя си позволи да се престори, че не го е чула.

Тогава, навремето, всичко друго ѝ се струваше за предпочитане пред Туруп Стран. Сега лятната ѝ ваканция привършваше и тя знаеше, че когато се върне в Копенхаген и пак започне да пътува ежедневно от апартамента в „Йостербру“ до работата си в Музея на полицията в „Ньорребру“, ще ѝ липсват най-много соленият въздух, кръсъците на чайките и провинциалната безметежност.

И, разбира се, Якоб.

– Лельо, Якоб ни вика! – Малкият задърпа нетърпеливо ръката ѝ.

Тя погледна синеокото луничаво момченце. Нейният племенник, Лау.

– Какво? – попита, замаяна от слънцето и от мислите си.

Прекара тук целия си отпуск. Игра си с Лау и с Емилие – неговата сестричка, къпа се, спа, прави барбекю и пи твърде много вино, смя се, ходи по разходки и чете. И прекара известно време, втренчена в празното пространство.

Опита се да избягва продължителни самоанализи и тежки размисли, защото психически се чувстваше добре. По-стабилна от преди. Но и без да е дипломиран психолог, човек можеше да се досети, че събитията през 2020 година бяха оставили отпечатък.

– Били сте на косъм от смъртта. Трябва да преработите тази травма – беше я посъветвал кризисен психолог в Националната болница.

Мария предпочиташе нещата да се случват в подсъзнанието ѝ. Като по-млада ѝ беше дошло до гуша от психотерапевтични сеанси и от угрижените физиономии на непознати психиатри. Постепенно възприемнението, че при човек с душевен проблем срещите с психолози и неумолимото човъркане в стари рани влошават страданието. Раните, смяташе Мария, зарастват от само себе си, стига да не ги разчопляш. И да се заредиш с търпение.

Преди година и половина Мария бе установила връзка между неразкрито двойно убийство от шейсетте и убийството на генералния директор на Датския червен кръст. А направените от нея разкрития доведоха до отвличането ѝ. Едва не се удави. Седмици наред Якоб бдеше неотлъчно над нея в болницата. Щом се събуди, той я нарече „любов моя“. Не я притискаше да изяснят отношенията си или какво иска тя. Не. За него беше ес-